



# Archeologienota

Oudsbergen, Kimpenstraat 5

Deel 2: Programma van  
Maatregelen

# Inhoud

---

<b>Inhoud.....</b>	<b>2</b>
<b>1 Administratieve gegevens.....</b>	<b>1</b>
<b>2 Overzicht maatregelen.....</b>	<b>2</b>
<b>3 Gemotiveerd advies .....</b>	<b>3</b>
3.1 <i>Bepalingen van de maatregelen .....</i>	<i>4</i>
3.1.1 Keuze onderzoeksmethode.....	4
<b>4 Programma van Maatregelen .....</b>	<b>6</b>
4.1 <i>Administratieve gegevens advieszone.....</i>	<i>6</i>
4.2 <i>Onderzoeksopdracht .....</i>	<i>6</i>
4.3 <i>Methodologie proefsleuvenonderzoek .....</i>	<i>9</i>
4.3.1 Inplanting proefsleuven .....	9
4.3.1 Oppervlakte en dekingsgraad onderzoek.....	9
4.3.2 Selectie vondsten .....	9
4.3.3 Staalname.....	9
4.3.4 Referentieprofielen .....	9
4.4 <i>Afwijkingen methodologie.....</i>	<i>11</i>
4.4.1 Sloopvoorwaarden .....	11
4.5 <i>Potentieel vervolgtraject na archeologisch vooronderzoek.....</i>	<i>11</i>

# 1 Administratieve gegevens

## Algemeen

<b>Naam site</b>	Oudsbergen, Kimpenstraat 5
<b>Ligging</b>	Kimpenstraat 5, deelgemeente Opglabbeek, gemeente Oudsbergen, provincie Limburg
<b>Kadaster</b>	Oudsbergen, Afdeling 7, Opglabbeek Afdeling 2, Sectie B, Perceel 480S
<b>Projectnummer BAAC Vlaanderen</b>	2026-0171
<b>Uitgevoerd vooronderzoek</b>	Bureauonderzoek (2026A150)
<b>Bewaarplaats archief</b>	N.v.t.

## Actoren

<b>Auteurs</b>	Tina Dyselinck & Peter Hazen
<b>Betrokken actoren</b>	N.v.t.
<b>Betrokken derden</b>	N.v.t.

## Plangebied

<b>Oppervlakte plangebied</b>	3.011 m <sup>2</sup>
<b>Oppervlakte advieszone</b>	Ca. 1.130 m <sup>2</sup>
<b>Kartering gewestplan</b>	0100 - woongebieden

De gebruikte administratieve plannen zijn afkomstig uit de catalogus van Geopunt Vlaanderen<sup>1</sup> of het portaal Databank Ondergrond Vlaanderen<sup>2</sup>, tenzij anders vermeld.

<sup>1</sup> GEOPUNT VLAANDEREN 2024 – administratief, historisch, orthofotografisch

<sup>2</sup> DATABANK ONDERGROND VLAANDEREN 2023 – geografisch

## 2 Overzicht maatregelen

Advies	Oppervlak / aantal	Tijdstip	Voorwaarde
Proefsleuven/-putten	Ca. 12,5% van 1.130 m <sup>2</sup>	Na verwijdering toplaag verhardingen	Aktename archeologienota Toegankelijkheid terrein

### 3 Gemotiveerd advies

Naar aanleiding van een aanvraag bij een omgevingsvergunning voor stedenbouwkundige handelingen aan de Kimpenstraat 5 te Oudsbergen heeft BAAC Vlaanderen bvba een archeologienota opgemaakt. Op het terrein zal door de initiatiefnemer een sloop uitgevoerd worden. De werken zullen een bepaalde impact hebben op het bodemarchief.

Tabel 1: Impactanalyse.

Ingreep	Oppervlakte	Aanwezigheid ophoging	Diepte (incl. marge)
Sloop	Ca 1.044 m <sup>2</sup>	Neen	340 cm
Omgevingsinrichting (uitbraak verharding, aanbreng grond, nivellering terrein	Ca. 2.346 m <sup>2</sup>	Ja, tot 129 cm boven maaiveld	50 cm

Aan de hand van de historische informatie en het kaartmateriaal kan niet met zekerheid gezegd worden of er archeologische waarden in het plangebied aanwezig zijn. Het plangebied werd niet specifiek bij naam vermeld in de historische bronnen.

Op basis van de archeologische waarnemingen, gecombineerd met de landschappelijke informatie, kan voor het plangebied een hoge verwachting opgesteld worden voor vondsten uit de steentijden. De locatie van het plangebied is uiterst geschikt voor een tijdelijke occupatie in deze periode. Dit wordt ook bevestigd door de veelvuldige vondsten die in de omgeving zijn gedaan tijdens veldkarteringen. Het plangebied is echter zo goed als geheel bebouwd of verhard. De bebouwing is ook vrijwel volledig onderkelderd, waardoor de verwachting hier en de zone van ca. 1,5 direct rondom het gebouw sterk naar beneden wordt gehaald en zo goed als nihil is. Voor de verhardingen is het niet volledig uit te sluiten dat er nog archeologische waarden bewaard zijn gebleven, al hebben ook hier veel bodemingrepen plaatsgevonden.

Voor de oudere periodes, neolithicum, bronstijd, ijzertijd en Romeinse tijd, zijn in de ruime omgeving wel een aantal aanwijzingen, maar in de directe omgeving zijn die niet aanwezig. De locatie blijft echter een aantrekkingskracht uitoefenen, ook in deze periodes, maar tot op heden zijn hier geen sporen of vondsten van gedaan. Het zijn vooral de drogere gronden die interessant zijn gebleken tot nu toe, onder andere voor restanten van *Celtic Fields*, grafheuvels en kringgreppels uit de metaaltijden en de vermoede Romeinse weg langs de Bosbeek. De verwachting binnen het plangebied is dus zeker aanwezig, maar kan als gemiddeld omschreven worden. De verwachting voor sites uit de steentijd is echter laag, vanwege de aanwezige bebouwing.

Vanaf de middeleeuwen wordt de occupatie rondom het plangebied intens. Nagenoeg elk onderzoek in de onmiddellijke omgeving van het plangebied heeft sporen opgeleverd uit de middeleeuwen, met zelfs aanwijzingen voor occupatie in de vroege middeleeuwen. De verwachting om uit deze periode nog meer sporen en vondsten aan te treffen, is zeer hoog, vooral gezien aan de overkant van de Kimpenstraat een vroegmiddeleeuwse nederzetting is aangetroffen. Gezien de dichtheid aan sporen wordt met vrij grote zekerheid vermoed dat het sporenbestand uit deze opgraving gewoon doorloopt binnen het huidige plangebied. Echter, de inrichting van het voorliggend terrein in vorige eeuw, met de bouw van het te slopen gebouw, de aanleg van de nodige leidingen en kabels, de aanleg van de parking en de ophoging van een deel van het terrein, zorgt ervoor dat vermoedelijk slechts enkel de zone van de verhardingen nog een intact archeologisch vlak kan bevatten. En in die zone zijn de werken van die aard dat deze zich vermoedelijk volledig in de ophoging zullen afspelen en het archeologisch vlak niet zullen raken. Dat is echter niet volledig uit te sluiten.

Bijgevolg heeft verder onderzoek in het kader van de sloop van de bebouwing een zeer laag **potentieel op kennisvermeerdering**. Deze werken situeren zich namelijk binnen de zones die reeds zijn verstoord door de aanleg van het gebouw, waar geen archeologie meer te verwachten valt. De sloop van de verhardingen vindt vermoedelijk binnen opgehoogde zones waar de ingrepen te ondiep zijn om het archeologisch vlak te raken. Er valt echter niet uit te sluiten dat het archeologisch niveau hier geraakt

gaat worden bij de sloopwerken, waardoor er nog potentieel is op kennisvermeerdering bij de sloop van de verhardingen. Het gaat dan om twee grotere zones met parkeergelegenheid, waar eventueel aanwezige sporen nog in verband kunnen worden bestudeerd.

Op basis van het uitgevoerde archeologisch vooronderzoek is er voldoende informatie over de aanwezigheid van een archeologische site. De kans is groot dat de site van de naastgelegen opgraving doorloopt tot binnen het huidige plangebied. Het kennispotentieel kon voldoende bepaald worden en is mogelijk hoog voor de zones met verhardingen. Volgens de beslissingsboom voor verder archeologisch vooronderzoek<sup>3</sup> is verder vooronderzoek aangewezen ter hoogte van de verhardingen.

## 3.1 Bepalingen van de maatregelen

### 3.1.1 Keuze onderzoeksmethode

De zone van de huidige bebouwing is volledig verstoord. Ook op de rest van het terrein is de kans groot dat de ondergrond in meer of mindere mate verstoord is. Verder onderzoek naar steentijdsites is daarom niet zinvol. Een archeologisch sporenniveau kan nog wel (deels) bewaard zijn gebleven. De beste manier om dit te onderzoeken is door middel van een proefsleuvenonderzoek.

Methode	Mogelijk	Nuttig	Schadelijk	Noodzakelijk	Motivaties
<b>Geofysisch onderzoek</b>	Ja	Nee	Nee	Nee	Deze methode geeft slechts een beperkt inzicht IN de aanwezigheid van anomalieën in de ondergrond. De archeologische waarden van deze waarnemingen dienen steeds geëvalueerd te worden door een veldtoets. Kosten-baten is deze extra onderzoeksstap hier niet nuttig.
<b>Veldkartering</b>	Nee	Nee	Nee	Nee	Het volledige plangebied is verhard, wat zich niet goed leent om aan veldkartering te doen.
<b>Landschappelijk bodemonderzoek</b>	Ja	Nee	Nee	Nee	Aangezien het terrein een zeer laag steentijdpotentieel heeft, is een landschappelijk bodemonderzoek niet nuttig.

<sup>3</sup> AGENTSCHAP ONROEREND ERFGOED 2020 fig.3

<b>Verkennd/ Waarderend booronderzoek</b>	Ja	Nee	Nee	Nee	Aangezien het terrein een zeer laag steentijdpotentieel heeft, is een archeologisch booronderzoek niet nuttig.
<b>Proefputten-onderzoek steentijd</b>	Ja	Nee	Ja	Nee	Aangezien het terrein een zeer laag steentijdpotentieel heeft, is een archeologisch booronderzoek niet nuttig.
<b>Proefsleuven/ Proefputten onderzoek</b>	Ja	Ja	Ja	Ja	Dit onderzoek is noodzakelijk om (de bodemgesteldheid na te gaan en) de aanwezigheid van sporensites na te gaan.

## 4 Programma van Maatregelen

### 4.1 Administratieve gegevens advieszone

<b>Naam site</b>	Oudsbergen, Kimpenstraat 5		
<b>Ligging</b>	Kimpenstraat 5, deelgemeente Opglabbeek, gemeente Oudsbergen, provincie Limburg		
<b>Kadaster</b>	Oudsbergen, Afdeling 7, Opglabbeek Afdeling 2, Sectie B, Perceel 480S		
<b>Coördinaten</b>	Noordwest:	x: 234974,06	y: 193169,64
	Noordoost:	x: 234974,06	y: 193237,16
	Zuidwest:	x: 235046,99	y: 193169,64
	Zuidoost:	x: 235046,99	y: 193237,16
<b>Oppervlakte advieszone</b>	1.130 m <sup>2</sup>		

### 4.2 Onderzoeksopdracht

Voor het verder onderzoek zijn twee zones van verhardingen geselecteerd. Deze zones zijn nog van voldoende omvang om kenniswinst te behalen voor sporensites. Het gaat om een zone van ca. 930 m<sup>2</sup> aan de noordzijde en 200 m<sup>2</sup> aan de zuidzijde. Elders is de zone met de verhardingen te smal en ligt deze dicht tegen de bestaande bebouwing of wegenis rondom het terrein, waardoor ook verwacht kan worden dat de ondergrond hier verstoord is.



*Figuur 1: Plangebied en advieszone weergegeven op de meest recente orthofoto.*

De doelstellingen van het verder vooronderzoek zijn dezelfde als de algemene doelstellingen van een vooronderzoek, zijnde het vaststellen van de aan- of afwezigheid van een archeologische site en de karakteristieken en bewaringstoestand van deze site, alsook een analyse van de relatie met het landschap, de waarde en de impact van de geplande werken.

Bij de uitvoering van het verder vooronderzoek dienen onderstaande onderzoeksvragen behandeld te worden.

#### **Bodem en paleolandschap**

- Welke bodemhorizonten worden in de profielen aangetroffen en wat is de genese ervan? Welke zijn de bodemprocessen die hiermee geassocieerd worden?
- Vertegenwoordigen deze horizonten relevante archeologische niveaus?
- Indien deze horizonten relevante archeologische niveaus omvatten:
  - o Wat is de aard van dit niveau?
  - o Heeft dit niveau een duidelijke begrenzing?
  - o Wat is de bewaringstoestand van dit niveau?
  - o Wat is de impact van de geplande graafwerken op dit niveau?

#### **Sporenbestand**

- Zijn er sporen aanwezig? Zo ja, geef een beknopte omschrijving.
- Zijn de sporen natuurlijk of antropogeen?
- Hoe is de bewaringstoestand van de sporen?
- Maken de sporen deel uit van één of meerdere structuren?

- Behoren de sporen tot één of meerdere periodes?
- Kunnen archeologische vindplaatsen in tijd, ruimte en functie afgebakend worden (incl. de argumentatie)?
- Wat is de vastgestelde en verwachte bewaringstoestand van elke archeologische vindplaats?
- Wat is de waarde van elke vastgestelde archeologische vindplaats?

#### **Verder archeologisch onderzoek**

- Wat is de potentiële impact van de geplande ruimtelijke ontwikkeling op de waardevolle archeologische vindplaatsen?
- Voor waardevolle archeologische vindplaatsen die bedreigd worden door de geplande ruimtelijke ontwikkeling: hoe kan deze bedreiging weggenomen of verminderd worden (maatregelen behoud in situ)?
- Voor waardevolle archeologische vindplaatsen die bedreigd worden door de geplande ruimtelijke ontwikkeling en die niet in situ bewaard kunnen blijven:
  - o Wat is de ruimtelijke afbakening (in drie dimensies) van de zones voor vervolgonderzoek?
  - o Welke aspecten verdienen bijzondere aandacht, zowel vanuit methodologie als aanpak voor het vervolgonderzoek?
  - o Welke vraagstellingen zijn voor vervolgonderzoek relevant?
  - o Zijn voor de beantwoording van deze vraagstellingen natuurwetenschappelijke onderzoeken nodig? Zo ja, welke type staalnames zijn hiervoor noodzakelijk en in welke hoeveelheid?

## 4.3 Methodologie proefsleuvenonderzoek

Voor de *algemene bepalingen* wordt verwezen naar de desbetreffende hoofdstukken in de Code Goede Praktijk.<sup>4</sup> De specifieke methodologie wordt hier verder toegelicht.

### 4.3.1 Inplanting proefsleuven

Binnen de advieszones zijn in totaal vier proefsleuven met een lengte van 12,5 m ingepland. Voor de inplanting is gekeken naar de beschikbare ruimte op de parkings en andere verhardingen. Twee proefsleuven in het noordoosten zijn dwars op het vermoedelijk aanwezige ophogingspakket geplot, waarmee ook het beste inzicht verkregen kan worden in de doorloop van de sporen van de naastgelegen opgraving richting het huidige terrein. De precieze locatie van bijkomende kijkvensters bij deze proefsleuven is vrij te bepalen op basis van het aangetroffen sporenbestand.

### 4.3.1 Oppervlakte en dekkingsgraad onderzoek

Er wordt 50 lopende meter proefsleuven ingepland, goed voor 100 m<sup>2</sup> onderzochte oppervlakte. Het totale terrein is 1.130 m<sup>2</sup> groot. Op deze manier wordt met de proefsleuven 9 % van het terrein onderzocht. De bedoeling is om met de proefsleuven en de kijkvensters ca. 12,5% van het terrein te onderzoeken.

### 4.3.2 Selectie vondsten

Alle vondsten die tijdens de aanleg van de proefsleuven en het opschaven, couperen en afwerken van de sporen worden aangetroffen, worden verzameld en geregistreerd. Bij relevante archeologische sporen of bodemeenheden wordt daarenboven actief op zoek gegaan naar vondsten. Enkel in sporen met een duidelijk recente ouderdom worden niet alle vondsten systematisch ingezameld.

### 4.3.3 Staalname

Er worden in regel geen stalen genomen tijdens het onderzoek. Enkel gevoelige en relevante archeologische sporen of bodemeenheden worden indien gewenst bemonsterd. Deze bemonstering kadert echter niet binnen het beantwoorden van de onderzoeksvraagstelling zoals geformuleerd in de onderzoeksvragen. Dergelijke staalname en mogelijke verdere analyse van deze stalen dient dan ook bijkomend gemotiveerd te worden en gekaderd te worden binnen bijkomende onderzoeksvragen.

### 4.3.4 Referentieprofielen

Tijdens het proefsleuvenonderzoek worden referentieprofielen geregistreerd, teneinde een zo representatief mogelijk beeld te bekomen van de bodemkundige en quartairgeologische opbouw van het plangebied. Rekening houdende met de natuurlijke, archeologische en technische omstandigheden worden de profielen gelijkmatig over de hele site verspreid. Vervolgens worden deze per laag of horizont lithologisch en bodemkundig beschreven. Belangrijke bodemeigenschappen, zoals textuur, oxidoreductie, kalkgehalte, biologische processen, chemische processen, mineralogische processen en bodemhorizonten worden gedetermineerd en beschreven. De beschrijving van de profielen gebeurt conform de FAO guidelines for soil description en de Code van Goede Praktijk. De aangetroffen bodems worden gedetermineerd conform het Belgisch bodemclassificatiesysteem.

---

<sup>4</sup> AGENTSCHAP ONROEREND ERFGOED 2020.



*Figuur 4: Inplanting proefsleuven*

## 4.4 Afwijkingen methodologie

In regel worden alle in dit Programma van Maatregelen geadviseerde onderzoeken uitgevoerd zoals voorgeschreven in de Code van Goede Praktijk en zoals voorgesteld in de specifieke methodologie. Indien bepaalde omstandigheden een afwijkende methodologie of techniek vereisen, wordt dit door de erkende archeoloog gemotiveerd in het Verslag van Resultaten van de nota.

### 4.4.1 Sloopvoorwaarden

Uitbreken van verharding in de advieszone vervolgonderzoek kan enkel voorafgaand aan het archeologisch onderzoek plaatsvinden, indien de onderfundering bewaard blijft en na overleg met de uitvoerende archeoloog, al dan niet onder begeleiding hiervan.

## 4.5 Potentieel vervolgtraject na archeologisch vooronderzoek

Op basis van het uitgevoerde archeologisch vooronderzoek zijn diverse vervolgstappen mogelijk:

### Vrijgave

Wanneer het archeologisch potentieel van het terrein volledig behaald werd, kan een vrijgave geadviseerd worden. Er is in dit geval in het kader van de geplande werken geen bijkomende kenniswinst te behalen door middel van verder onderzoek.

### Opgraving

Wanneer nog kennisvermeerdering mogelijk is na het reeds uitgevoerde vooronderzoek, is verder onderzoek nuttig. De vastgestelde archeologisch waardevolle zones van het plangebied zullen geadviseerd worden voor opgraving, wanneer deze verstoord zullen worden bij de uitvoering van de geplande werken. De rapportage hiervan en het natuurwetenschappelijk onderzoek na afloop van de opgraving maakt deel uit van het archeologisch traject.

### Behoud in situ

Behoud in situ kan plaatsvinden wanneer de geplande werken de aanwezige waardevolle archeologisch resten niet bedreigen of in zulke mate kunnen aangepast worden, zodanig dat dit behoud kan gegarandeerd worden. Het advies voor behoud in situ omvat een duidelijke beschrijving van de maatregelen die hiervoor noodzakelijk zijn.

### Een combinatie van voorgaande opties

Het plangebied kan opgedeeld worden in zones, waarbinnen verschillende van bovenstaande adviezen van toepassing zijn. De opdeling wordt in het eindadvies duidelijk opgemaakt en in kaart gebracht en een programma van maatregelen voor elk van deze zones wordt opgesteld.

De keuze van het vervolgtraject wordt op basis van al het uitgevoerde archeologisch vooronderzoek gemaakt, beschreven en gemotiveerd in de nota, die in akte genomen dient te worden. Indien uit het vooronderzoek met ingreep in de bodem blijkt dat een opgraving noodzakelijk is, dient dus rekening gehouden te worden met de uitvoering van deze opgraving, alsook de uitwerking van de opgravingsresultaten, het uitvoeren van natuurwetenschappelijk onderzoek en conservatie en restauratie. De specifieke invulling van de uitwerking van de opgravingsresultaten, van het natuurwetenschappelijk onderzoek en van de conservatie en restauratie zullen in het programma van maatregelen van de nota van het onderzoek in uitgesteld traject worden vastgelegd. Verder onderzoek in de vorm van een opgraving kan pas uitgevoerd worden, wanneer de vergunning voor de geplande werken verleend werd en na het uitvoeren van de melding aanvang onderzoek door de erkende archeoloog.